

АСИМЕТРІЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ ЯК ЗАГРОЗА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Матвієнко Г.А., к.е.н.

Таврійський національний університет

імені В.І.Вернадського

м. Київ, Україна

Summary: The article deals with the main problems of inequality of incomes, identifies the risks of income inequality. The level of income inequality in the world and in Ukraine is investigated.

Keywords: economic development, inequality of income, household expenditure structure, risks of sustainable development, povertylines

Постановка проблеми. Нерівність доходів – явище, яке широко поширене, характерними рисами якого є багатогранність та неминучість у всіх економічних системах країн світу. Зростання нерівності доходів населення може привести до політичної, економічної та соціальної катастрофи в суспільстві. Враховуючи загрозливу тенденцію до зростання нерівності в усьому світі, МВФ та Організація економічного співробітництва та розвитку попереджають про можливі негативні наслідки такої нерівності. При чому їх висновки вже обгрунтовані економічно. Так, згідно досліджень ОЕСР: "Існує тісний зв'язок між збільшенням нерівності доходів та зниженням рівня економічного зростання». МВФ дійшов схожого висновку: "Якщо частка 20 відсотків найбагатших у сукупних доходах збільшується, у середньостроковій перспективі економічне зростання сповільнюється", - йдеться в дослідженні МВФ [3].

Основні матеріали дослідження. Дослідники ОЕСР підрахували, що якби не зростання прірви між багатими і бідними протягом останніх 25 років, то ВВП країн спільноти за останні був би на 8,5 відсотка більшим. Для Німеччини, за даними Німецького інституту економічних досліджень у Берліні (DIW), це означає втрату потенційних 40 мільярдів євро на рік.

Тому державна політика повинна бути спрямована на зменшення нерівності доходів у суспільстві та формування середнього класу, як головного представника та дзеркала всього суспільства. Одним з основних механізмів боротьби з нерівністю доходів є податкова політика та політика корпоративного управління. Саме тому в останні роки практично у всіх країнах посилюються вимоги до офшорних фінансових центрів та посилюються вимоги до соціальної відповідальності бізнесу [2]. Так як, згідно досліджень починаючи з 1970-х років різко зростає майно в цих центрах, яке зараз складає 10% від світового ВВП, що ускладнює, а іноді унеможливорює оцінку та оподаткування цього майна, що веде до ще більшого розшарування суспільства. Дослідження показують, що існує тісний зв'язок між рівнем доходів та можливістю отримати вищу освіту. В Україні спостерігається динаміка до значного коливання середніх доходів. Особливо значне падіння доходів було в

1990-х роках, 2009 році та 2015 році. В загалі, в останні 10 років не спостерігається зростання середніх доходів (в перерахунку в євро).

Ще одним фактом, який підтверджує низький рівень життя населення України є структура грошових витрат домогосподарств. Більше половини своїх витрат українці спрямовують на продукти харчування. За теоремою Маслоу у пересічного українця просто не вистачає коштів для навчання, саморозвитку, якісних медичних послуг та інших аспектів, які формують щасливу, здорову та інтелігенту людину.

За статистикою кожен п'ятий українець в 2017 році отримував менше 100 доларів доходу на місяць. Згідно рекомендацій Світового банку межа бідності для країн з низьким рівнем доходу починається, якщо на день приходить менше 1,9 доларів, для країн з середньо-низьким доходом – вже 3,2 долара на день, і для країн з високо-середнім рівнем доходу – 5,5 доларів. Так, в 2017 році 12% населення отримували доходи лише на 33% більше ніж межа бідності для країн з низьким доходом.

В останній час загострюються ризики та загрози в економічній та соціальній сфері країни, такі як: високі рівні бідності населення, дефіцит пенсійного фонду та соціальних фондів, низький рівень реалізації трудового потенціалу та високі рівні втечі мізків та кваліфікованих кадрів за кордон. Значно відрізняються регіони України і за рівнем заробітної плати, найбільші можливості отримати більшу заробітну плату є в м. Києві, Київській та Одеській областях, найгіршими – у Волинській, Сумській, Рівненській, Чернігівській та Херсонській області [1].

Незважаючи на потужну ресурсну базу та великий потенціал, Україна є країною з низькими доходами та значно поляризованою за доходами. Це є головною проблемою та слабкою стороною державної політики формування доходів та спрявляння податків. Значна диференціація доходів населення перевищує відповідні показники не тільки по країнах, які є взірцем розумної гармонізації ринкової економіки та соціальної відповідальності (Данія, Швеція, Норвегія, Австралія), а й по країнах із домінуванням імперативів ринкової свободи (США). Нерівність за доходами є на дуже високому рівні, і може загрожувати в найближчому майбутньому відторгненням значної групи населення, які не зможуть самотійно, без участі держави вибратись з цієї соціальної пастки, яку частково створила сама держава. Тому потрібно розробити максимально ефективний перерозподіл фінансів у суспільстві, посилити розвиток та фінансування освіти, медицини культури, так як освічена та здорова людина має більше можливостей самотійно збільшити свої доходи та соціально розвиватись [1].

Висновки. Таким чином, в останні 30 років в світі спостерігається значна нерівність доходів, яка має тенденцію до зростання. Така тенденція є як в країнах, що розвиваються, так і в економічно розвинених державах. Значна асиметрія доходів між різними групами населення несе загрози економічної стагнації та суспільних вибухів. У зв'язку з цим політики та економісти сприймають подібні тренди як виклик, який може бути вирішений за рахунок впровадження інклюзивного розвитку, підтримки інновацій та поширення надання населенню базових соціальних та економічних благ з підвищенням їх якості та кількості.

Список літератури

1. Лібанова Е., Цимбал О. Доцентровий зміст політики доходів /Е.Лібанова, О.Цимбао// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://dt.ua/internal/docentroviiy-zmist-politiki-dohodiv-251689_.html
2. Олексенко Р. І. Філософська рефлексія розвитку ринкового господарства в Україні у ХІХ – ХХ століттях у поглядах М. Бунге / Р. І. Олексенко // Актуальні проблеми філософії та соціології. - 2017. - Вип. 15. - С. 105-107
3. World bank. A richer array of international poverty lines [Electronic resource]. – Mode of access: <http://blogs.worldbank.org/developmenttalk/richer-array-international-poverty-lines>